

Zaak C-349/24 [Nuratau]ⁱ**Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie****Datum van indiening:**

13 mei 2024

Verwijzende rechter:

Krajský soud v Brně (Tsjechië)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

9 mei 2024

Verzoekende partij:

A.B.

Verwerende partij:

Ministerstvo vnitra, Odbor azylové a migrační politiky

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Het hoofdgeding betreft het beroep dat is ingesteld door A.B., een onderdaan van Oezbekistan (hierna: „verzoeker”), waarbij deze persoon heeft verzocht om nietigverklaring van het op 9 november 2023 vastgestelde besluit van de Ministerstvo vnitra, Odbor azylové a migrační politiky (ministerie van Binnenlandse Zaken, afdeling asiel- en migratiebeleid, Tsjechië; hierna: „verweerder”), waarbij zijn verzoek om internationale bescherming is afgewezen.

Voorwerp en rechtsgrondslag van de prejudiciële vraag

De verwijzende rechter verzoekt het Hof om uitlegging van artikel 3 van richtlijn 2011/95/EU¹.

ⁱ Dit is een fictieve naam, die niet overeenkomt met de werkelijke naam van enige partij in de procedure.

Prejudiciële vraag

Moet artikel 3 van richtlijn 2011/95/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 inzake normen voor de erkenning van onderdanen van derde landen of staatlozen als personen die internationale bescherming genieten, voor een uniforme status voor vluchtelingen of voor personen die in aanmerking komen voor subsidiaire bescherming, en voor de inhoud van de verleende bescherming (herschikking) aldus worden uitgelegd dat als een gunstigere norm ter bepaling van wie wordt erkend als voor subsidiaire bescherming in aanmerking komend persoon in de zin van die bepaling een regeling van een lidstaat kan worden beschouwd die het mogelijk maakt om ook subsidiaire bescherming te verlenen aan een persoon die verzoekt om internationale bescherming in het geval dat sprake is van een reëel risico van ernstige schade van een soort die niet wordt genoemd in artikel 15 van die richtlijn en die erin bestaat dat de oplegging van een vertrekverplichting aan de betrokken persoon in strijd zou zijn met de internationale verplichtingen van de betreffende lidstaat, met dien verstande dat de onverenigbaarheid met die verplichtingen tegelijkertijd betrekking heeft op de situatie in het land van herkomst van de persoon die om internationale bescherming verzoekt?

Aangevoerde bepalingen van Unierecht en internationaal recht

Artikel 7 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.

Overwegingen 2, 10, 12, 13, 14, 15 en 34 en artikel 2, onder f), artikel 3, artikel 15 en artikel 18 van richtlijn 2011/95.

Artikel 8 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (hierna: „EVRM”).

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

In § 91, lid 1, onder b), van de zákon č. 325/1999 Sb., o azylu (wet nr. 325/1999 inzake asiel; hierna: „asielwet”), in de versie die gold van 1 januari 2000 tot en met 31 augustus 2006, was bepaald dat de verplichting om het verblijf te beëindigen niet van toepassing is wanneer die verplichting in strijd is met de internationale verplichtingen van de Tsjechische Republiek.

In § 14a, lid 1, van de asielwet, in de versie die gold van 1 september 2006 tot en met 30 juni 2023, was bepaald dat subsidiaire bescherming wordt verleend aan

¹ Richtlijn 2011/95/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 inzake normen voor de erkenning van onderdanen van derde landen of staatlozen als personen die internationale bescherming genieten, voor een uniforme status voor vluchtelingen of voor personen die in aanmerking komen voor subsidiaire bescherming, en voor de inhoud van de verleende bescherming (PB 2011, L 337, blz. 9, met rectificatie in PB 2017, L 167, blz. 58; hierna: „richtlijn 2011/95”).

een vreemdeling die niet in aanmerking komt voor asiel, wanneer in het kader van een internationalebeschermingsprocedure is vastgesteld dat ten aanzien van die vreemdeling de gegronde vrees bestaat dat hij, wanneer hij wordt teruggestuurd naar de staat waarvan hij onderdaan is, een reëel risico van ernstige schade zou lopen en dat hij om die reden geen gebruik kan of wil maken van de bescherming van de staat waarvan hij onderdaan is. In § 14a, lid 1, van de asielwet, in de hierboven genoemde versie, was bepaald dat ernstige schade in de zin van die wet wordt geacht te bestaan in a) de oplegging of uitvoering van de doodstraf, b) foltering of onmenselijke dan wel vernederende behandeling of bestraffing van een persoon die om internationale bescherming verzoekt, c) ernstige bedreiging van het leven of de lichamelijke integriteit van een burger als gevolg van massaal geweld in het kader van een internationaal of intern gewapend conflict, of d) een situatie waarin de oplegging van een vertrekverplichting aan de betreffende vreemdeling in strijd zou zijn met de internationale verplichtingen van de Tsjechische Republiek.

In de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel waarbij § 14a aan de asielwet is toegevoegd is vermeld dat deze bepaling in de plaats komt van de figuur die voorziet in belemmeringen voor de oplegging van een vertrekverplichting aan een vreemdeling als omschreven in § 91 van de asielwet. In dit verband is, buiten het kader van richtlijn 2004/83², aan de definitie van ernstige schade toegevoegd dat van dergelijke schade ook sprake is in een situatie waarin aan een vreemdeling geen vertrekverplichting kan worden opgelegd wegens de verplichtingen die voortvloeien uit de internationale overeenkomsten waaraan de Tsjechische Republiek gebonden is (bijvoorbeeld op het gebied van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer en het gezinsleven in de zin van artikel 8 EVRM).

Met ingang van 1 juli 2023 is § 14a, lid 2, onder d), ingetrokken.

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure in het hoofdgeding

- 1 In april 2019 heeft A.B. een verzoek om internationale bescherming ingediend. Daaruit volgt dat hij in juli 2006 in Tsjechië is gearriveerd en dat hij daar krachtens een verblijfsvergunning heeft verbleven om er een economische activiteit te verrichten. In augustus 2018 heeft A.B. verzocht om verlenging van zijn verblijfsvergunning maar dat verzoek is afgewezen. Naar verluidt zijn de aan hem uitgereikte reisdocumenten en zijn permanente verblijfsdocumenten in 2011 of 2012 gestolen. A.B. was voor het laatst in Oezbekistan in 2008 op vakantie. Zijn broer woont daar, maar hij heeft geen contact met hem. Oezbeekse politieagenten hebben de zoon van A.B. gedood, en zijn vrouw is overleden in Tsjechië. A.B. heeft ook een medische verklaring overgelegd waaruit volgt dat hij

² De voorheen geldende richtlijn 2004/83/EG van de Raad van 29 april 2004 inzake minimumnormen voor de erkenning van onderdanen van derde landen en staatlozen als vluchteling of als persoon die anderszins internationale bescherming behoeft, en de inhoud van de verleende bescherming (PB 2004, L 304, blz. 12; hierna: „richtlijn 2004/83”).

psychische problemen heeft. Met betrekking tot zijn angst om te worden teruggestuurd heeft A.B. aangegeven dat hij bang is dat hij op de luchthaven door de politie zal worden aangehouden omdat hij zich niet heeft aangemeld bij de ambassade. Daarvoor riskeert hij een geldboete of een gevangenisstraf.

- 2 Bij een besluit dat is vastgesteld in februari 2020 heeft verweerder geweigerd om internationale bescherming aan A.B. te verlenen (verweerders eerste besluit). De Krajský soud v Praze (rechter in eerste aanleg Praag, Tsjechië) heeft dit besluit bij beslissing van 17 juni 2021 nietig verklaard op grond dat het niet is getoetst aan § 14a, lid 2, onder d), van de asielwet. De rechter heeft verweerder met name verweten dat hij geen rekening heeft gehouden met de feitelijke omstandigheden van het gezins- en privéleven van A.B. en de daaruit voortvloeiende band die hij met Tsjechië heeft. Verweerder heeft evenmin rekening gehouden met de gezondheidstoestand van A.B. en met de moord op zijn zoon.
- 3 Bij besluit van 20 oktober 2022 heeft verweerder opnieuw geweigerd om internationale bescherming aan A.B. te verlenen (verweerders tweede besluit). Verweerder heeft er met name op gewezen dat in het geval van A.B. niet is voldaan aan de voorwaarde voor verlening van subsidiaire bescherming bedoeld in § 14a, lid 2, onder d), van de asielwet. Uit de vastgestelde feiten volgt namelijk niet dat hij sterke sociale of persoonlijke banden in Tsjechië heeft opgebouwd.
- 4 Verweerders tweede besluit is bij beslissing van de Krajský soud v Brně (rechter in eerste aanleg Brno, Tsjechië; hierna: „verwijzende rechter”) van 17 mei 2023 nietig verklaard op grond dat het nog steeds niet is getoetst aan § 14a, lid 2, onder d), van de asielwet. De rechter heeft verweerder verweten dat hij vooral rekening heeft gehouden met feiten die in het nadeel van A.B. pleiten (namelijk dat hij geen huisvesting had, dat hij zijn illegale verblijf niet heeft geregulariseerd en dat hij het grootste deel van zijn leven in Oezbekistan heeft doorgebracht), ondanks dat de betrokkene heeft gewezen op een aantal feitelijke omstandigheden op grond waarvan hij van mening was dat de oplegging van een vertrekverplichting een onevenredige inmenging in zijn privéleven vormt. In dat verband heeft A.B. met name gewezen op de duur van zijn verblijf in Tsjechië, op zijn leeftijd en zijn gezondheidsproblemen, op het feit dat hij in Oezbekistan geen sociale en familiebanden heeft en op het feit dat hij de Tsjechische taal spreekt. Voorts heeft de verwijzende rechter vastgesteld dat verweerder de gehele duur van verzoekers verblijf in Tsjechië had moeten beoordelen en niet alleen de periode die onmiddellijk aan de vaststelling van het besluit is voorafgegaan. Voordien had A.B. namelijk zowel huisvesting als werk, en gedurende het grootste deel van zijn verblijf in Tsjechië beschikte hij over een geldig verblijfsrecht. De verwijzende rechter heeft daaraan toegevoegd dat verweerder, om de sterkte van de sociale banden van A.B. met Tsjechië naar behoren te kunnen beoordelen, veel meer informatie over zijn privéleven had moeten inwinnen en zich op de hoogte had moeten stellen van zijn immigratiegeschiedenis.
- 5 Bij besluit van 9 november 2023, waartegen in het kader van de onderhavige procedure beroep is ingesteld bij de verwijzende rechter, heeft verweerder

opnieuw geweigerd om internationale bescherming aan A.B. te verlenen (verweerders derde besluit). Met name op grond van een gesprek waarin A.B. zijn privéleven in detail heeft beschreven, is verweerder er namelijk van uitgegaan dat A.B. geen sterke sociale of persoonlijke banden heeft in Tsjechië. Deze conclusie wordt tevens ondersteund door de verklaring van A.B. met betrekking tot het stoffelijke overschot van zijn echtgenote, die er naar het oordeel van de rechterlijke instanties van eerste aanleg in het kader van de eerdere procedures op wijzen dat A.B. mogelijk wel een persoonlijke band met Tsjechië heeft. A.B. weet niet waar de urn met het stoffelijke overschot van zijn vrouw zich bevindt en heeft deze ook na het verkrijgen van geldige documenten in 2019 niet opgehaald. Tot slot heeft verweerder aangevoerd dat ook de gezondheidstoestand van A.B. geen reden is om subsidiaire bescherming in de zin van § 14a, lid 2, onder d), van de asielwet aan hem te verlenen.

- 6 In het kader van zijn beroep tegen verweerders derde besluit heeft A.B. verweerder verweten dat hij zijn privé- en gezinsleven en de feiten die pleiten voor het verlenen van internationale bescherming, met name de inmenging in zijn privéleven, niet volledig heeft beoordeeld. Verweerder is bij zijn beoordeling uitgegaan van de periode die voorafging aan de vaststelling van zijn besluit en heeft geen rekening gehouden met verzoekers eerdere langdurige verblijf [in Tsjechië]. In die periode had hij werk en huisvesting en is hij met succes geïntegreerd in de Tsjechische samenleving. Verweerder heeft evenmin rekening gehouden met het feit dat A.B. ziek is en dat hij de pensioenleeftijd al heeft bereikt.

Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing

- 7 De verwijzende rechter wenst te vernemen of het Unierecht eraan in de weg staat dat een lidstaat de verlening van subsidiaire bescherming naar nationaal recht aldus regelt dat de verlening van een dergelijke bescherming niet alleen kan afhangen van het bestaan van de soorten ernstige schade genoemd in artikel 15, onder a) tot en met c), van richtlijn 2011/95 maar ook van het bestaan van een ander soort ernstige schade, namelijk van het feit dat de oplegging van een vertrekverplichting aan een persoon die verzoekt om internationale bescherming onverenigbaar is met de internationale verplichtingen van die lidstaat, in de veronderstelling dat deze onverenigbaarheid verband houdt met de situatie in het land van herkomst van de betrokkene. Meer in het bijzonder vraagt de verwijzende rechter zich af of een dergelijke wettelijke regeling kan worden geacht een gunstigere norm in de zin van artikel 3 van richtlijn 2011/95 te zijn.
- 8 De verwijzende rechter heeft in de eerste plaats verwezen naar de rechtspraak van het Hof met betrekking tot de uitlegging van artikel 3 van richtlijn 2011/95.
- 9 Deze rechter heeft eraan herinnerd dat personen die op het grondgebied van de lidstaten mogen blijven om redenen die geen verband houden met een behoefte aan internationale bescherming, maar, op discretionaire basis, uit mededogen of

op humanitaire gronden [noot van de vertaler: in de Tsjechische taalversie staat hier „om familiale redenen” in plaats van „uit mededogen”] niet onder richtlijn 2011/95 vallen.³ Voorts verwijst de verwijzende rechter naar het arrest B en D, waaruit volgt dat een nationale regeling die het recht op asiel toekent aan een persoon die op grond van de uitsluitingsclausule van richtlijn 2004/83 van mogelijke erkenning als vluchteling is uitgesloten onverenigbaar is met deze richtlijn. De lidstaten kunnen aan een dergelijke persoon evenwel asiel verlenen krachtens hun nationale recht, indien deze andere vorm van bescherming niet kan worden verward met de status van vluchteling in de zin van richtlijn 2004/83.

- 10 In het arrest M’Bodj heeft het Hof vastgesteld dat het in strijd zou zijn met de algemene opzet en de doelstellingen van richtlijn 2004/83 om de erin bepaalde statussen toe te kennen aan derdelanders die zich in situaties bevinden die geen enkel verband houden met de logica van de internationale bescherming. Nationaalrechtelijke voorschriften op grond waarvan in het kader van de verlening van subsidiaire bescherming het recht om op het grondgebied van een lidstaat te blijven wordt toegekend aan een ernstig zieke persoon die in zijn land van herkomst geen passende medische verzorging zou krijgen kunnen derhalve niet worden geacht gunstiger normen in de zin van artikel 3 van deze richtlijn te zijn.⁴
- 11 In het arrest van 4 oktober 2018, Ahmedbekova, C-652/16, EU:C:2018:801 (hierna: arrest „Ahmedbekova”) heeft het Hof onder verwijzing naar artikel 23 van richtlijn 2011/95 geconcludeerd dat een lidstaat krachtens artikel 3 van die richtlijn kan bepalen dat, ingeval krachtens de bij deze richtlijn ingestelde regeling internationale bescherming wordt verleend aan een gezinslid, het genot van deze bescherming wordt uitgebreid tot andere gezinsleden, mits zij niet onder een van de in artikel 12 van deze richtlijn genoemde uitsluitingsgronden vallen en hun situatie, wegens de behoefte om het gezin in stand te houden, een verband vertoont met de logica van de internationale bescherming.⁵
- 12 Daarnaast wijst de verwijzende rechter erop dat de beginselen die voortvloeien uit de hierboven aangehaalde rechtspraak zijn samengevat in een door het Europees Asielagentschap (EUAA) gepubliceerde gerechtelijke analyse die is uitgewerkt onder leiding van de Europese afdeling van de International Association of Refugee and Migration Judges (IARMJ), die betrekking heeft op het in aanmerking komen voor internationale bescherming en die met name dergelijke conclusies bevat.

³ Zie overweging 15 van richtlijn 2011/95 en arresten van 9 november 2010, B en D, C-57/09 en C-101/09, EU:C:2010:661 (hierna: „arrest B en D”), en 18 december 2014, M’Bodj, C-542/13, EU:C:2014:2452 (hierna: „arrest M’Bodj”), die betrekking hebben op richtlijn 2004/83.

⁴ Het Hof is tot dezelfde slotsom gekomen in het arrest van 18 december 2014, Abdida, C-562/13, EU:C:2014:2453 (hierna: „arrest Abdida”).

⁵ Deze conclusie is door het Hof bevestigd in het arrest van 9 november 2021, Bundesrepublik Deutschland (Instandhouding van het gezin), C-91/20, EU:C:2021:898 (hierna: „arrest Bundesrepublik Deutschland”).

- 13 De nationale voorschriften kunnen het recht op asiel toekennen aan personen die buiten de werkingssfeer van richtlijn 2011/95 vallen, maar er moet een onderscheid worden gemaakt tussen nationale en internationale bescherming in de zin van die richtlijn. Deze internationale bescherming vereist dat een bron van vervolging of ernstige schade kan worden vastgesteld. Bovendien valt de situatie van een persoon die in zijn land van herkomst is geconfronteerd met een traumatische gebeurtenis die geen verband houdt met de huidige vrees voor vervolging of het huidige reële risico op ernstige schade waarschijnlijk niet binnen de werkingssfeer van richtlijn 2011/95. In een dergelijk geval kan bescherming worden verleend op discretionaire gronden die zijn ingegeven door mededogen of humanitaire overwegingen. De vluchtelingenstatus of de subsidiairebeschermingsstatus van de gezinsleden van een persoon aan wie krachtens deze richtlijn een dergelijke status is toegekend vallen wel binnen de werkingssfeer van artikel 3 van richtlijn 2011/95. In dat verband heeft het Hof zich nog niet definitief uitgesproken over de vraag wanneer de gunstiger normen binnen de werkingssfeer van voornoemde richtlijn vallen, met name ten aanzien van de gunstiger regels om te bepalen wie wordt erkend als persoon die in aanmerking komt voor subsidiaire bescherming.
- 14 Ten slotte heeft de verwijzende rechter verwezen naar de conclusie van advocaat-generaal J. Richard de la Tour van 12 mei 2021 in de zaak Bundesrepublik Deutschland (Instandhouding van het gezin), C-91/20, EU:C:2021:384, waarin wordt aangegeven dat een lidstaat zijn speelruimte niet mag gebruiken om die gemeenschappelijke begrippen en criteria anders te definiëren en een regeling vast te stellen op grond waarvan de vluchtelingenstatus of de subsidiairebeschermingsstatus kan worden verleend op andere gronden dan die welke uitdrukkelijk zijn genoemd in richtlijn 2011/95.
- 15 In de onderhavige zaak is bij de verwijzende rechter twijfel gerezen over de hierboven aangehaalde bepaling van § 14a, lid 2, onder d), van de asielwet, die verder gaat dan de opsomming van de soorten ernstige schade als genoemd in artikel 15, onder a) tot en met c), van richtlijn 2011/95 en die een ander soort ernstige schade vaststelt, namelijk een situatie waarin de oplegging van een vertrekverplichting aan een vreemdeling onverenigbaar is met de internationale verplichtingen van de Tsjechische Republiek.
- 16 De zin en het doel van deze nationale bepaling⁶ bestond erin om de specifieke belemmering voor de oplegging van een vertrekverplichting die is vervat in de hierboven aangehaalde bepaling van § 91, lid 1, onder b), van de asielwet te vervangen om ten aanzien van vreemdelingen aan wie geen enkele vorm van asiel is verleend te voorkomen dat inbreuk wordt gemaakt op artikel 8 EVRM. Met de bepaling van § 14a, lid 2, onder d), [van de asielwet] heeft de Tsjechische wetgever namelijk zijn positieve verplichtingen uit hoofde van dat artikel van het EVRM willen nakomen.

⁶ Zie de onder „Aangevoerde bepalingen van nationaal recht” opgenomen memorie van toelichting bij het wetsvoorstel waarbij § 14a aan de asielwet is toegevoegd.

- 17 Voorheen werd de aangehaalde bepaling van § 14a, lid 2, onder d), van de asielwet in de nationale rechtspraak aldus vast uitgelegd dat subsidiaire bescherming al kon worden verleend wanneer de oplegging van een vertrekverplichting aan een persoon die om internationale bescherming verzoekt onverenigbaar is met internationale verplichtingen van de Tsjechische Republiek. Mogelijk betrof dit gevallen waarin de aanvrager van die bescherming in Tsjechië zodanige familiale of persoonlijke banden had opgebouwd dat de enkele noodzaak om te vertrekken een onevenredige inmenging in zijn gezins- of privéleven zou vormen.
- 18 Naar aanleiding van de vaststelling van het arrest M'Bodj is in de nationale rechtspraak de conclusie getrokken dat § 14a, lid 2, onder d), van de asielwet in de Tsjechische wetgeving is opgenomen op een wijze die in strijd is met het Unierecht. Het betrof evenwel een onverenigbaarheid die uitsluitend in het voordeel van de aanvrager van internationale bescherming uitviel. Richtlijn 2011/95 kan geen rechtstreeks effect ten nadele van particulieren hebben gehad, zodat noch de bestuurlijke autoriteiten noch de bestuursrechters deze onverenigbaarheid in aanmerking konden nemen.
- 19 Op 15 februari 2024 heeft de rozšířený senát (uitgebreide kamer) van de Nejvyšší správní soud (hoogste bestuursrechter, Tsjechië; hierna: „NSS”) evenwel een beslissing gegeven waarbij zij de tot dan toe gehanteerde uitlegging van § 14a, lid 2, onder d), van de asielwet heeft gewijzigd en de bepaling ervan heeft uitgelegd door uit te gaan van een indirect effect van richtlijn 2011/95 in het nadeel van personen die om internationale bescherming verzoeken. De NSS heeft geoordeeld dat deze vorm van subsidiaire bescherming kan worden verleend aan een vreemdeling die, in een situatie waarin sprake is van een onverenigbaarheid met de internationale verplichtingen van de Tsjechische Republiek, ernstige schade zou lijden in zijn land van herkomst en niet in de ontvangende lidstaat.
- 20 De NSS is ervan uitgegaan⁷ dat een specifiek ter omzetting van een richtlijn vastgestelde nationale wettelijke bepaling moet worden uitgelegd in het licht van de bewoordingen en het doel van die richtlijn, zodat de lidstaat deze uitlegging ook kan toepassen ten aanzien van particulieren.⁸ Krachtens de rechtspraak van het Hof⁹ heeft de NSS vastgesteld dat artikel 3 van richtlijn 2011/95 eraan in de weg staat dat een lidstaat regelingen invoert of handhaaft waarbij subsidiaire bescherming wordt verleend aan vreemdelingen die zich in een situatie bevinden

⁷ In dit verband heeft de NSS zich gebaseerd op de arresten van 10 april 1984, von Colson en Kamann, 14/83, EU:C:1984:153, punt 26; 13 november 1990, Marleasing, C-106/89, EU:C:1990:395, punt 8; 14 juli 1994, Faccini Dori, C-91/92, EU:C:1994:292, punt 26, en 5 oktober 2004, Pfeiffer e.a., C-397/01, EU:C:2004:584, punten 113-116.

⁸ Zie arresten van het Hof van 8 oktober 1987, Kolpinghuis Nijmegen, 80/86, EU:C:1987:431, punten 12-14, en 5 juli 2007, Kofoed, C-321/05, EU:C:2007:408, punt 45.

⁹ Namelijk de arresten M'Bodj, Bundesrepublik Deutschland en Ahmedbekova.

die geen verband houdt met de logica van de internationale bescherming.¹⁰ De eerder gehanteerde uitlegging van § 14a, lid 2, onder d), van de asielwet, volgens welke subsidiaire bescherming kan worden verleend wanneer de loutere oplegging van een vertrekverplichting aan een persoon die om internationale bescherming verzoekt in strijd is met de internationale verplichtingen van de Tsjechische Republiek, eerbiedigt deze logica niet, aangezien zij er geen rekening mee houdt dat subsidiaire bescherming naar haar aard tot doel heeft om de aanvrager te beschermen tegen ernstige schade in zijn land van herkomst. Naar het oordeel van de NSS is een dergelijke uitlegging derhalve kennelijk in strijd met artikel 3 van richtlijn 2011/95 en met de rechtspraak van het Hof.

- 21 Naar het oordeel van de NSS is het daarentegen wel verenigbaar met het Unierecht dat de subsidiaire bescherming enkel verband houdt met de schade waaraan een aanvrager van internationale bescherming door de verplichting om het gastland te verlaten wordt blootgesteld in zijn land van herkomst of, met andere woorden, wanneer de onverenigbaarheid met de internationale verplichtingen van de Tsjechische Republiek betrekking heeft op het land van herkomst en niet op de lidstaat van ontvangst. Een dergelijke situatie kan zich bijvoorbeeld voordoen wanneer een vreemdeling in zijn land van herkomst is onderworpen aan kinderarbeid, gedwongen huwelijk, veroordeling voor een handeling die geen strafbaar feit vormde op het tijdstip waarop de handeling is gepleegd of de weigering van medische verzorging ondanks het bestaan van een risico op ernstige schade aan zijn gezondheid. In dergelijke gevallen zou een aanvrager van internationale bescherming namelijk geen subsidiaire bescherming kunnen krijgen overeenkomstig de bepalingen van § 14a, lid 2, onder a) tot en met c), van de asielwet [die overeenkomen met die van artikel 15, onder a) tot en met c), van richtlijn 2011/95].
- 22 Ten slotte heeft de NSS benadrukt dat het wenselijk is dat de Tsjechische wetgever tevens meer rekening houdt met gevallen die geen verband houden met asiel en subsidiaire bescherming. Hij kan dit evenwel niet doen door de subsidiaire bescherming uit te breiden op een wijze die in strijd is met de logica ervan. Deze bescherming vloeit namelijk voort uit het Unierecht, waardoor de nationale wetgever bij de omzetting van die bescherming aanzienlijk wordt beperkt. Bescherming tegen de oplegging van een vertrekverplichting als zodanig wordt in dit verband geboden door de procedure voor het opleggen van een dergelijke verplichting of door de uitzettingsprocedure.
- 23 Bij de verwijzende rechter is evenwel twijfel gerezen over de vraag of de uitlegging die de NSS aan § 14a, lid 2, onder d), van de asielwet heeft gegeven verenigbaar is met het Unierecht.
- 24 In het licht van het voorgaande merkt de verwijzende rechter in de eerste plaats op dat de NSS de arresten Bundesrepublik Deutschland en Ahmedbekova heeft

¹⁰ De NSS was van oordeel dat het een *acte éclairé* betrof, zodat het Hof daarover niet om een prejudiciële beslissing is verzocht.

aangehaald als voorbeelden van het feit dat het niet in strijd is met de logica van de internationale bescherming om de vluchtelingenstatus naar nationaal recht automatisch toe te kennen aan de gezinsleden van een persoon aan wie deze status is toegekend. Hoewel het Hof in beide arresten inderdaad heeft erkend dat krachtens artikel 3 van richtlijn 2011/95 internationale bescherming om familiale redenen kan worden verleend, heeft het dit naar het oordeel van de verwijzende rechter gedaan omdat de verplichting om aan de gezinsleden van een persoon die internationale bescherming geniet een in beginsel soortgelijke status te verlenen aan de lidstaten is opgelegd door de richtlijn zelf, namelijk door artikel 23 ervan. Ten aanzien van de extraterritoriale werking van artikel 8 EVRM¹¹, die naar het oordeel van de NSS de enige mogelijke werking is in het kader van de uitlegging en de toepassing van het bepaalde van § 14a, lid 2, onder d), van de asielwet, omvat richtlijn 2011/95 [evenwel] geen dergelijke bepaling.

- 25 In dat verband heeft de verwijzende rechter uit de arresten M'Bodj en Abdida afgeleid dat het Hof een situatie waarin een aanvrager van internationale bescherming schade lijdt in zijn land van herkomst¹² van de logica van de internationale bescherming heeft uitgesloten. Naar het oordeel van de verwijzende rechter volgt noch uit deze arresten noch uit de arresten Bundesrepublik Deutschland en Ahmedbekova dat de beperking van de werkingssfeer van § 14a, lid 2, onder d), van de asielwet tot louter extraterritoriale inbreuken op artikel 8 EVRM (of, in voorkomend geval, op andere bepalingen van het EVRM) verenigbaar is met richtlijn 2011/95. Derhalve vraagt de verwijzende rechter zich af of een aldus uitgelegde nationale bepaling in het licht van de arresten M'Bodj en Abdida kan worden beschouwd als een nationale regeling die de bescherming van de uit het EVRM voortvloeiende rechten waarborgt maar niet binnen de werkingssfeer van die richtlijn valt.
- 26 Voorts wijst de verwijzende rechter erop dat artikel 14a, lid 2, onder d), van de asielwet naar zijn oordeel niet verenigbaar is met richtlijn 2011/95. In het kader van deze bepaling is sprake van een ongewenste verwarring tussen enerzijds een regel die voorheen werd opgevat als een belemmering voor de oplegging van een vertrekverplichting en anderzijds de subsidiaire bescherming die voortvloeit uit het Unierecht. Hoewel kan worden aangevoerd dat deze bepaling in feite nooit de subsidiaire bescherming in de zin van het Unierecht heeft geregeld en dat het er vanuit materieel oogpunt om gaat de belemmering voor de oplegging van een vertrekverplichting te vervangen, wordt op de identiteitskaarten van personen die overeenkomstig deze bepaling subsidiaire bescherming genieten niet vermeld dat het een andere rechtsfiguur dan subsidiaire bescherming in de zin van het

¹¹ Of een bepaling van het EVRM, met uitzondering van die van de artikelen 2 en 3.

¹² In deze gevallen zou de schade erin bestaan dat in het land van herkomst geen adequate medische verzorging wordt geboden.

Unierecht betreft en kunnen zij derhalve ook in andere lidstaten aanspraak maken op alle uit deze status voortvloeiende rechten.¹³

- 27 Onder verwijzing naar voorbeelden waarin naar het oordeel van de NSS de door deze rechterlijke instantie gekozen uitlegging van § 14a, lid 2, onder d), van de asielwet kan worden toegepast wijst de verwijzende rechter erop dat de aanvrager van internationale bescherming in veel van deze gevallen krachtens artikel 15, onder b), van richtlijn 2011/95 aanspraak kan maken op de vluchtelingenstatus of de subsidiairebeschermingsstatus. In dat verband is bij de verwijzende rechter twijfel gerezen over de vraag of gevallen van ernstige schade die zijn geregeld op een wijze die verder gaat dan het kader van de richtlijn en die berusten op de extraterritoriale werking van een van de artikelen van het EVRM (met uitzondering van de artikelen 2 en 3) verenigbaar zijn met deze richtlijn.
- 28 Naar het oordeel van de verwijzende rechter zou een benadering die de zogenoemde omgekeerde rechtstreekse verticale werking van richtlijn 2011/95 erkent passender zijn. Uit artikel 3 van deze richtlijn volgt dat naar nationaal recht vastgestelde gunstiger normen verenigbaar moeten zijn met de richtlijn. In dat verband verleent § 14a, lid 2, onder d), van de asielwet de subsidiairebeschermingsstatus ook aan vreemdelingen in gevallen waarin artikel 15 van de richtlijn daarin niet voorziet. Derhalve moet rechtstreeks toepassing worden gegeven aan de uit artikel 3 voortvloeiende regel dat de lidstaten geen gunstiger normen mogen invoeren om te bepalen wie kan worden erkend als voor subsidiaire bescherming in aanmerking komend persoon, indien deze normen niet voldoen aan de richtlijn. De Tsjechische wetgever heeft inbreuk gemaakt op dit beginsel.
- 29 Hoewel in de onderhavige zaak is voldaan aan de voorwaarden om uit te gaan van de rechtstreekse werking van deze bepaling (dat wil zeggen duidelijkheid, onvoorwaardelijkheid en het verstrijken van de omzettingstermijn), gaat het om een rechtstreekse werking ten aanzien van een particulier, die volgens de rechtspraak van het Hof¹⁴ ontoelaatbaar is.
- 30 Indien § 14a, lid 2, onder d), van de asielwet onverenigbaar is met het Unierecht, is de verwijzende rechter derhalve van oordeel dat het passend is om toepassing te geven aan de in bestaande rechtspraak¹⁵ gekozen oplossing volgens welke deze

¹³ In dit verband heeft de verwijzende rechter gewezen op het arrest B en D, waarin het Hof de verlening van asiel overeenkomstig het nationale constitutionele recht heeft toegestaan. Deze rechtsfiguur van het nationale recht verschilde naar haar terminologie en functie evenwel van de rechtsfiguren van het Unierecht.

¹⁴ Zie arresten van 5 juli 2007, Kofoed, C-321/05, ECLI:EU:C:2007:408, punt 42; 8 oktober 1987, Kolpinghuis Nijmegen, 80/86, EU:C:1987:431, punten 9 en 13; 11 juni 1987, X, EU:C:1987:275, 14/86, punten 19-20; 26 september 1996, Arcaro, C-168/95, EU:C:1996:363, punten 36-37; 3 mei 2005, Berlusconi e.a., C-387/02, C-391/02 en C-403/02, EU:C:2005:270, punten 73-74, en 27 februari 2014, OSA, C-351/12, EU:C:2014:110, punt 47.

¹⁵ Zie punt 18 van deze samenvatting.

onverenigbaarheid niet in het nadeel van aanvragers van internationale bescherming mag uitvallen.

- 31 Om voornoemde redenen heeft de verwijzende rechter derhalve besloten om het Hof om een prejudiciële beslissing te verzoeken. Als het Hof § 14a, lid 2, onder d), van de asielwet in strijd acht met het Unierecht, zou de verwijzende rechter deze bepaling nog steeds volledig kunnen toepassen krachtens de zogenoemde omgekeerde rechtstreekse verticale werking van richtlijn 2011/95. Bijgevolg zou nog steeds rekening moeten worden gehouden met de rechtsopvattingen van de Krajský soud v Praze en de verwijzende rechter, alsook met hun bezwaren tegen verweerders eerdere besluiten. Naar het oordeel van deze rechters heeft verweerder namelijk onvoldoende beoordeeld of het verenigbaar is met de internationale verplichtingen van de Tsjechische Republiek om in deze lidstaat van ontvangst in te grijpen in het privéleven van A.B. Vervolgens zou de verwijzende rechter ten gronde beoordelen of verweerder aan deze rechtsopvattingen heeft voldaan. Als het Hof tot de tegenovergestelde slotsom komt, zou dit rechtstreekse gevolgen hebben voor de gegrondheid van de bezwaren van A.B., die juist gebaseerd zijn op § 14a, lid 2, onder d), van de asielwet.